

Лисенко Л. В., к. культ., доцент кафедри мов
Національної музичної академії України ім. П. Чайковського
(Київ, Україна)

КУЛЬТУРНЕ СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНИ ТА «ЕТНІЧНИЙ ПАРАДОКС СУЧАСНОСТІ»

Вступ. Задля успішної інтеграції України у європейський культурний простір принципового значення має генезис її самобутньої лінгвокультури. Щоби бути цікавими світові, та водночас не розчинитися у його глобалізованому розмаїтті, ми маємо плекати своє неповторне історико-культурне обличчя. Звернення до теми культурного діалогу було спричинене викликами, що постали перед Україною вслід за обранням Європейського вектору розвитку, а саме необхідністю поступової євроінтеграції, за умов збереження власної лінгвокультурної ідентичності.

Мета. Проаналізувати вплив глобалізації на становлення культури української нації через призму «етнічного парадоксу сучасності».

Основний розділ. Лінгвокультурні осередки можуть існувати та успішно розвиватися лише допоки вони здатні самовідтворюватися в конкурентному полі інших лінгвокультур. Отже, якщо нам вдасться зберегти лінгвокультурну ідентичність і стати прикладом для інших націй, створюючи свій неповторний лінгвоментальний простір, ми зможемо повноцінно доповнювати загальноєвропейську культурну мозаїку.

На перший погляд, найкоротшим шляхом в глобалізований світ має бути засвоєння здобутків інших культур та неминуче розчинення у всезагальному лінгвоментальному просторі. Але замість космополітичного єднання з іншими народами у найрізноманітніших комбінаціях все частіше представники окремих націй наголошують: «Я – інакший. Я готовий захищати право бути собою». І це не лише гасла, адже останнє десятиліття більшість з нас є учасниками боротьби за самоідентифікацію. Як правило, визначення починається саме із заперечення: «Я – не такий як інші». З

одного боку ми маємо глобалізацію, що намагається нівелювати ідентифікаційні складові націй, а з іншого боку намагання цих націй відстоювати право на самовираження, захищаючись від глобалізації саме засобами лінгвокультурної ідентифікації.

В такій системі співвідношень глобалізація виступає в ролі негативного фактору, адже вона здебільшого байдужа до автентичності національних культур. До того ж прагнення нівелювати етноцентризм породжує ксеноцентризм, тобто амбівалентний світогляд, на кшталт: «добре там, де нас немає».

Звичайно, глобалізація окрім негативних аспектів [1], має і позитивні складові [2]. Серед них – партнерство задля вирішення складних питань сьогодення, розв'язати які сам на сам жодна нація не спроможна. Наявність різноманітних культур навколо є необхідною запорукою розвитку власної культури, адже їх взаємодія і конкуренція створюють комунікативне крос-культурне середовище. Ця взаємодія, з одного боку, провокує опір, а з іншого, стає поштовхом до стандартизації та стереотипізації культурних моделей.

Дана тенденція закарбувалася у сучасній науці як «етно-ренесанс» або «етнічний парадокс сучасності». Парадокс вбачається в тому, що повернення до історично-культурних витоків підштовхує саме глобалізація, тобто спроба нівелювати етнічність призводить до протилежного, її актуалізації.

Українці переживали «етно-ренесанс» багато разів, що було реакцією на намагання знищити питому українську культуру. Події останнього десятиліття стали рушієм найпотужнішої хвилі, внаслідок якої рух перейшов з етнічного рівня на всенаціональний та сформував те, чого прагнули наші пращури – українську політичну націю, згуртовану не лише етнічною приналежністю, але й лінгвокультурною самоідентичністю.

Висновки. Глобалізація є однією з причин кризи національних ідентичностей та каталізатором «етнічного парадоксу сучасності».

Намагання одних культур поглинути інші дає поштовх до опору та розвитку одночасно. Вплив глобалізації на суб'єкти культурної інтеграції може бути конструктивним лише у випадку діалогу на засадах гармонійної взаємодії, а не знецінення чи знищення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Sarrazin, T., 2010. *Germany gets rid of itself: how we risk our country.* München: Deutsche Verlags-Anstalt.
2. Huntington, S. P., 2007. *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order.* New York: Simon and Schuster.